

CHAQALOQLARDA QORIN DAM BO‘LISHINING SABABLARI, DAVOLASH USULLARI

Botirova G.X., Babamuratov B.E.

**Termiz iqtisodiyot va servis universiteti, Termiz sh. Farovon
massivi,**

4 B-uy, e-mail: Gulhayobotirova7@gmail.com

Annotatsiya

Chaqaloq tugilganda uning mikrobiotik holati o‘zgaradi: bolaning ichaklaridagi opportunistik mikroorganizmlar gazlar chiqaradi va bu gazlar ichaklardan o‘tib, noqulaylik tug‘dirishi va uning bola salomatligiga ta’siri o‘rganilgan. Yosh bolalarning qorin sohasida dam bo‘lishi – qorin og‘rig‘i bilan bo‘lgan bolaning xulq-atvorining buzilishi bo‘lib, uni oziqlantirish paytida ichaklarda gaz hosil bo‘lishidan kelib chiqadi.

Kalit so‘zlar: mikrobiotik, opportunistik, bola salomatligi, go‘daklardagi kasalliklar, chaqaloqlarni oziqlantirish, ich buzilishi.

Kirish: Odatda, qorin dam bo‘lishi o‘zini quyidagicha namoyon qiladi: ona bolani ovqatlantirishni boshlaydi, chaqaloq ozuqlanadi, tashvishlanadi, ko‘krak yoki shishani tishlaydi, yig‘laydi, oyoqlarini buradi yoki oshqozonga bosadi.

Ichak dam bo‘lishi norma hisoblanadi va tananing himoya reaksiyasiga ishora qiladi - “fiziologik yallig‘lanish” bu intrauterin ovqatdan boshqa oziq-ovqatga (ona suti yoki sut formulasi) o‘tishga javoban hosil bo‘ladi

Ba'zi chaqaloqlarda qorin dam bo‘lishi umuman yo‘q. Ammo ko‘pincha qorin dam bo‘lishining boshlanishi 2 dan 6 haftagacha bo‘lgan davrda sodir bo‘ladi. Odatda qorin dam bo‘lishi 3 oygacha davom etadi, ammo 6 oygacha qorin dam bo‘lishiga duchor bo‘lgan bolalar ham bor. Qorin dam bo‘lishi ko‘pincha kechqurun paydo bo‘ladi va ovqatlanish bilan bog‘liq: ya’ni chaqaloq ovqat yeyishni boshladi va yig‘lay boshladi. Odatda hujum taxminan uch soat davom etadi, qorin yumaloq, shishgan bo‘lishi mumkin. Muammolar tufayli bolaning yig‘lashi ham sodir bo‘ladi. Shuning uchun faqat shifokor chaqaloqning bezovta qiluvchi xatti-harakatining sababini ishonchli tarzda aniqlay oladi.

Bir nechta sabablar bo‘lishi mumkin, ularning asosiylari:

Vaqtinchalik laktaza yetishmovchiligi. Uglevod laktoza miyaning shakllanishida ishtirok etadigan ona suti yoki chaqaloq formulasi zaruriy tarkibiy qismidir. Yaxshi hazm qilish uchun laktaza deb ataladigan ferment kerak. Hayotning birinchi oylari bola tanasi yetukligining muhim davri bo‘lib, bu vaqtda chaqaloqning oshqozon osti bezi yetarli miqdorda laktaza ishlab chiqaradi (yoki uning past faolligi qayd etilgan). O‘z navbatida, uning yetishmasligi laktoza parchalanishi bilan bog‘liq qiyinchiliklarga olib keladi.

Shunday qilib, vaqtinchalik laktaza yetishmovchiligi (ya'ni, vaqtinchalik, o‘tuvchi ferment yetishmovchiligi) paydo bo‘lib, qorin dam bo‘lishini keltirib chiqaradi. Laktozasiz aralashmalar haqida turli xil fikrlar mavjud, ammo laktoza chaqaloqning ratsionidan chiqarib tashlanmasligi kerak, chunki bu qorin dam bo‘lishi uchun panatseya emas, lekin laktaza yetishmovchiligi vaqtinchalik va tez o‘tadigan hodisa.

Emizish va aralash oziqlantirish bilan qorin dam bo‘lishining sababi chaqaloqning ko‘kragiga noto‘g‘ri biriktirilishi bo‘lishi mumkin. Ko‘pincha tug‘ruqxonalarda onalardan chaqaloqni ko‘kragiga qanday qilib to‘g‘ri bog‘lash, uni qanday ovqatlantirish kerakligini ko‘rsatish so‘raladi. Ko‘pincha onaga emizish vaqtida, qulay pozitsiyani egallashi va chaqaloq ko‘krakka to‘g‘riligi, havo yutmasligiga ishonch hosil qilish kerakligini tushuntiriladi. Ochko‘zlik bilan emizadigan bolalarda qorin dam bo‘lishi xavfi ayniqsa yuqori: ular ichakka kiradigan havoni yutib yuborishi mumkin. U yerda qorin dam bo‘lishini keltirib chiqaradigan gaz pufakchalariga aylanadi.

Noto‘g‘ri shisha bilan oziqlantirish qorin dam bo‘lishiga olib kelishi mumkin. Barcha zamonaviy shishalar ortiqcha havo chiqaradigan valf bilan jihozlangan. Ayol ko‘krak qafasining shaklini taqlid qiluvchi anatomik shakldagi ko‘krak qafasi bo‘lgan qorin dam bo‘lishiga qarshi shishalar ham mavjud. Ko‘krakka to‘g‘ri, qulay va fiziologik ushlashi bolaning ovqatlanish paytida muntazam ravishda havo yutish ehtimolini kamaytiradi.

Emizikli onaning noto‘g‘ri ovqatlanishi ham qorin dam bo‘lishiga olib kelishi mumkin. Ko‘pgina tadqiqotchilar chaqaloqlarda qorin dam bo‘lishining paydo bo‘lishini oziq-ovqat allergiyalari bilan bog‘lashadi. Hozirgi kunda ko‘plab bolalar oziq-ovqat allergiyasiga moyil bo‘lib tug‘ilyapti. Biz onalarga aytamizki, yosh bolalarda oziq-ovqat allergiyasining eng keng tarqalgan sababi sigir suti

oqsillariga nisbatan murosasizlikdir. Ya'ni, emizikli onaning oilasida oziq-ovqat allergiyasi bo'lgan onaning dietasida sigir suti oqsilini o'z ichiga olgan mahsulotlarni cheklash yoki butunlay chiqarib tashlash yaxshiroqdir, chunki bu bolada oziq-ovqat allergiyasini keltirib va ko'p hollarda qorin dam bo'lishini keltirib chiqaradi.

Agar onaning ratsionida sutsiz mahsulotlar haqida gapiradigan bo'lsak, unda dukkakililar haqida keng tarqalgan fikrni qayd etishimiz mumkin. Darhaqiqat, dukkakililar no'xat sho'rva va boshqa dukkakililarni iste'mol qilishi - bu chaqaloqning qorin dam bo'lishiga olib keladi.

Noto'g'ri tanlangan sut aralashmasi. Shisha bilan oziqlangan chaqaloqni oziqlantirish qorin dam bo'lishini tuzatishga yordam beradi. Misol uchun, sigir suti oqsiliga nisbatan murosasizlik qorin dam bo'lishi bilan birga bo'lishi mumkin. Bunday holda, sigir suti formulasini o'zgartirish kerak bo'ladi.

Bolaning ovqatlanishida psixologik va jismoniy iqlim katta rol o'ynaydi. Asosiysi, chaqaloqni oziqlantirish paytida, emizikli ayol va bola o'rtasida to'g'ridan-to'g'ri aloqada bo'lgan qulay muhit bilan ta'minlash. Ona chaqaloqqa, u esa onasiga qarashi va hech narsa ularni chalg'itmasligi juda muhimdir. Ota-onalar baland tovushlar yoki yorqin chiroqlar atrofida asabiy muhit yaratib, aerofagiya olib keladi.

Aerofagiya - oziqlantirish paytida ko'p miqdorda havo yutish.

Bolaga qorin dam bo'lishida qanday yordam berish kerak.

- Sigir sutiga toqat qilmaslik haqida avvalroq gapirgan edik. Umuman olganda, emizikli onaning ovqatlanishi har xil, to'liq va etarli bo'lishi kerak. Ona ikkita ovqat yeyishi shart emas, chunki u tezda ortiqcha vaznga ega bo'ladi va emizgandan keyin normal holatga qaytishi qiyin bo'ladi. Shu bilan birga, ona och qolmasligi kerak. Sabzavotlar, mevalar, rezavorlar, zaytun moyi, go'sht, baliq - emizikli onaning dietasi uning kundalik ehtiyojlarini qondirishi kerak. Kichkintoyni ovqatlantirishda siz dietangizga ehtiyot bo'lishingiz kerak: ozgina ovqat iste'mol qiling va chaqaloqning reaksiyasini kuzating.

Qorin dam bo'lishida echki suti aralashmalar berish.

Bolaning u yoki bu sutga qanday toqat qilishini oldindan aniqlash mumkin emas. Bolalarning taxminan 9% sigir sutini hazm qilmaydi, lekin echki sutini yaxshi qabul qiladi. Aralashmaning yordami bilan ishlab chiqaruvchilar bolaning hazm bo'lishini imkon qadar osonlashtirishga harakat qilmoqdalar. Ammo aralashmaning

samarali yordamchiga aylanishi uchun uni shifokor bilan tanlash kerak. Qorin dam bo‘lishi bilan kurashish uchun yumshoq axlatning shakllanishiga foydali ta'sir ko‘rsatadigan echki suti qulay formulasidan foydalanish ma’qul. Bu sog‘lom bolalarni oziqlantirish uchun aralashmalar bo‘lib, ular qulay hazm qilishni va oshqozon-ichak traktining funktsional buzilishlarini, shu jumladan qorin dam bo‘lishini oldini olishni ta'minlaydi.

Qorin dam bo‘lishini davolash uchun dori vositalari.

- Ba’zida onalar chaqaloqda qorin dam bo‘lishi bo‘lmasligi uchun qaysi tabletkani ichish kerakligini so‘rashadi, ammo bunday dorilarni shifokor ko‘rsatmasiz olmagan maqul. Hozirgi vaqtda dori terapiyasi bolalarga qorin dam bo‘lishini kamroq ravshan qiladigan dori-darmonlarni buyurishni o‘z ichiga oladi - aslida ichakdagi katta gaz pufakchalari mayda bo‘laklarga aylanadi, buning natijasida chaqaloqning qorin bo‘shlig‘idagi shish va og‘riq yo‘qoladi. Probiyotiklar bilan preparatlarning xavfsizligi ham isbotlangan - ular infantil kolikaning namoyon bo‘lish tezligini va chastotasini kamaytirishi mumkin.

Yangi tug‘ilgan chaqaloqlarda kolikning oldini olish

Ushbu muammoning oldini olish uchun bir necha usullar mavjud:

Qorin dam bo‘lishini ehtimolini kamaytirish uchun chaqaloqni to‘g‘ri emizish kerak. Ovqatlantirilgandan so‘ng, chaqaloqni bir muncha vaqt tik holda ushlab turish kerak, “ustun” orqa tomonini silab - keyin havo ovqat hazm qilish tizimiga kirmaydi va qorin dam bo‘lishiga olib kelmaydi.

Emizish paytida ayollar ko‘pincha kofe va gazlangan suvlar, dukkakkilar, dengiz mahsulotlari, uzum va tuzlangan karam, gaz hosil bo‘lishiga olib keladigan ovqatlar haqida so‘rashadi. Agar ona bunday mahsulotlarga yaxshi toqat qilsa, u o‘z xohishini qondirish uchun ularni yeb-ichishi mumkin, lekin asta-sekin. Bu chaqaloqning qorin dam bo‘lishiga hech qanday ta'sir qilmaydi. Ammo hissiy holat chaqaloqqa uzatiladi. Yaxshi ovqatlangan va qoniqarli ona qorin dam bo‘lishisiz baxtli boladir!

Agar chaqaloq sun'iy yo‘l bilan ovqatlantirilsa, u uchun “qorin dam bo‘lishiga qarshi ta'sirga” ega bo‘lgan shishani tanlang, ya'ni u havoni yutishga imkon bermaydi.

Xulosa:

Kichkintoyda qorin dam bo‘lishi paydo bo‘lganda, o‘zingizni xotirjam tuting, chaqaloqni tinchlantiring va erkalang. Uni har qanday yo‘l bilan chalg‘itib qo‘ying, masalan, chaqaloq bilan gaplashing, intonatsiyalarni o‘zgartiring, kuylang, shovqin yoki ohangdor qo‘ng‘iroqlardan foydalaning, aylanayotgan o‘yinchoqlarni ko‘rsating.

Tibbiy tavsiyalar qorin dam bo‘lish kursini yengillashtirishi va ular kamroq bo‘lishiga yordam beradi. Eng yaxshi profilaktika majmuasi onaning qo‘llari va mehridir. Siz shunchaki bu davrni yengishingiz kerak!

Ona suti chaqaloqlar uchun eng yaxshi ovqatdir. JSST bola hayotining dastlabki 6 oyi davomida faqat emizishni tavsiya qiladi va qo‘shimcha ovqatlar kiritilgandan keyin 2 yoshgacha emizishni davom ettiradi

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. J. Eqobulov; A.Mahmudov. Bolalar kasalliklari fani. Abu Ali ibn Sino nomidagi tibbiyot nashriyoti, 1993.
2. <http://woconferences.com/index.php/SPMWPS/article/view/146>
3. <http://woconferences.com/index.php/SPMWPS/article/view/147>
4. <http://woconferences.com/index.php/SIIME/article/view/8>

Research Science and Innovation House